

St1:n lausunto Suomen kestävän kasvun ohjelmasta

Eduskunnan valtionvarainvaliokunta on esittänyt energiayhtiö St1:lle kuulemispyynnön liittyen Suomen kestävän kasvun ohjelmaan. Kiitämme tästä mahdollisuudesta, ja esitämme kannanottonamme seuraavaa:

Maallamme on EU-tason ylittävä, erittäin kunnianhimoinen Hiilineutraali Suomi 2035 -tavoite. Sen toteuttaminen vaatii suuria muutoksia erityisesti maamme energiajärjestelmään niin tuotannon kuin kulutuksen suhteen. Muutosten toteuttamisen yhtenä reunaehtona on, etteivät kansalaisten kustannukset nouse kohtuuttomasti. Samalla on huolehdittava elinkeinoelämän kilpailukyvyistä. Valittavien ratkaisuiden tulee olla kustannustehokkaita.

Suomi ei kykene ratkaisemaan globaalia ilmastonmuutosta yksin, minkä vuoksi muita maita huomattavasti kunnianhimoisempien ja tiukasti rajattujen tavoitteiden riskinä on suhteettoman korkeat kustannukset muihin EU-maihin verrattuna.

Uusien teknologioiden kehittäminen ja käyttöönotto ovat avainasemassa ilmastonmuutoksen torjunnassa. On tärkeää kehittää ratkaisuja, jotka ovat skaalattavissa isoon kokoluokkaan. Ratkaisuissa on otettava huomioon myös mahdolliset käyttörajoitteet. Uusien teknologioiden kehittämisessä ja käyttöönotossa kannattaa edelleen kehittää julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä (Public Private Partnership, PPP). Rajalliset resurssit tulee keskittää lopputulokseltaan vaikuttavimpiin, globaalisti skaalattaviin, kohteisiin.

Kustannustehokas ilmastonmuutoksen torjunta edellyttää päättäjiltä laajat toimet mahdollistavan lainsäädännön kehittämistä. Liikenteen nykyisin rajalliset raaka-aineet sisältävää jakeluvuorotetta ollaan viimein laajentamassa biokaasuun ja sähköpolttoaineisiin. Siiloja tulee yhä purkaa, etenkin sektorirajat ylittävän hiilen talteenoton ja hyötykäytön mahdollistaminen on välttämätöntä. Biologisen hiilensidonnin lisääminen metsiin ja maaperään tavalla, joka hyödyttää yhtäaikaaisesti sekä valtioita että toiminnanharjoittajia. Päästövähennyksiä ei ole mahdollista toteuttaa riittävän nopeasti, joten hiilen sidonta ilmakehästä luonnonmukaisin keinoin on välttämätöntä ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta.

Kestävän kehityksen ohjelman painopiste 2: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta

Päästöjen vähentäminen edellyttää uusien puhtaiden teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa sekä energian tuotannossa että käytössä, kuten selonteossa aivan oikein todetaan. Siinä nostetaan myös esille päästöttömän ja kohtuuhintaisen sähkön keskeinen rooli energiamurroksen toteuttamisessa. Sähkön tarve tulee lisääntymään uusien sähköintensiivisten teollisuusprosessien myötä, joilla vähennetään olemassa olevan teollisuuden päästöjä esimerkiksi terästeollisuudessa ja toisaalta tuotetaan päästötöntä energiaa muiden sektoreiden käyttöön, kuten sähköpolttoaineita liikenteeseen.

Sähkön kysynnän lisäämiseen on pystyttävä vastaamaan riittävällä ja kohtuuhintaisella päästöttömän sähkön tarjonnalla. Lisäksi siirtoverkkoa on kehitettävä sähkön saamiseksi

kulutuksesta tuotantoon. Kustannustehokkaan ja toimitusvarman sähköjärjestelmän takaamiseksi pohjoiseurooppalaisia sähkömarkkinoita on kehitettävä entistä yhtenäisemmiksi. Maiden sisäisten siirtoyhteyksien lisäksi on kehitettävä maiden välistä sähkön siirtoa lisäämällä rajat ylittävää siirtokapasiteettia.

Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut

Suomen hallituksen kunnianhimoisena tavoitteena on liikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä, minkä saavuttaminen on erittäin haasteellista. Selonteon mukaan kotimaan liikenteen päästövähennysten saavuttamiseksi tarvitaan laaja toimenpidejoukko. Selonteossa todetaan myös se, että tieliikenteessä keskeinen edellytys päästöjen vähenemiselle on uusien käyttövoimien yleistymisen. Etenkin raskaan liikenteen kaasukäyttöisten ajoneuvojen edistämiseen tulee kiinnittää huomiota.

Tieliikenteen päästöjen vähentämisen keinovalikoimaa arvioitaessa kustannustehokkuuden lisäksi on huomio kiinnitettävä kunkin vaihtoehdon käytettävyyteen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Kaikkiin uusiin ja kehittyviin vähäpäästöisiin ja päästöttömiin teknologioihin liittyvät omat hyvät puolensa ja haasteensa.

- Sähköautoilla voidaan vähentää lähipäästöjä maailman suurissa metropoleissa. Globaalisti rajalliset mineraalit tulisikin ensisijaisesti käyttää näissä kohteissa. Haasteet sähköautoissa liittyvät ensisijaisesti akkujen valmistukseen sekä niiden käytettävyyteen (hinta, akkujen kapasiteetti, latausnopeus ja niiden kestoikä sekä kierrätettävyys).
- Biopolttoaineiden hyvänä puolena on niiden käytettävyys nykyisessä autokannassa ja infrastruktuurissa. Haasteena on kestävä raaka-ainepohjan laajentaminen. Tällä hetkellä lähes kaikki kestävät raaka-aineet on jo valjastettu biopolttoainetuotantoon.
- Kotimainen biokaasun tuotanto lisää keinovalikoimaa tieliikenteeseen ja samalla vähentää syntyviä kasvihuonekaasuja maataloudesta ja jätehuoltosektorilta.

Sähkölaitteet ovat ainoa globaalisti skaalattavissa oleva keino. Tuotteen raaka-ainepohja (vety, hiilidioksidi) eivät sinänsä aseta rajoituksia näiden polttoaineiden käytölle. Haasteena on kohtuuhintaisen sähkön saanti vedyn valmistukseen. Synteettisten polttoaineiden tuotannon mahdollistaminen tulee olla liikenteen päästövähennyskeinojen prioriteetti.

Esimerkki liikenteen päästövähennysten lisätarpeesta

Liikenteen päästöjen puolittaminen edellyttää 1,65 miljoonan tonnin lisäpäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Tämä voidaan tuottaa Suomessa toteuttamalla 5 miljardin euron investoinnit sähkön- ja vedyntuotantoon, teollisuuden hiilidioksidin talteenottoon sekä näistä nestemäisiä polttoaineita tuottavaan synteesi prosessiin. Tämä vaatii 11,5 TWh uutta päästötöntä sähköä, jonka tuotantokapasiteettia ei tällä hetkellä ole olemassa.

Kunnioitavasti
Mika Anttonen
Hallituksen puheenjohtaja
St1 Nordic Oy